

Taxor, avgifter och ersättningar

inom

äldre- och funktionshinderområdet

2023

Antagen av kommunfullmäktige 2022-12-23

Allmänt om avgifterna

Taxan baseras på regeringens proposition 2000/01:149 tagen av riksdagen den 14 november 2001. Lagrummen som taxan baseras på är Socialtjänstlagen (2001:453) och Hälso- och sjukvårdslagen (2018:30). Reglerna om förbehållsbelopp och högkostnadsskydd (sk Maxtaxan) följer de nationella besluten. Taxan är också inkomstprövad och reglerna om inkomstberäkning trädde i kraft 1 januari 2003. Konsumentverkets rekommendationer ligger också till grund för en del beräkningar. Taxor och avgifter regleras automatiskt varje år med utgångspunkt från ovanstående beräkningsgrunder. Kommunens timtaxa för hemtjänst/omvårdnadsavgift prövas årligen.

Den snabba uppgången i inflationstakten 2022 medför att prisbasbeloppet år 2023 höjts med **8,7 procent**.

För varje enskild ska genom beslut fastställas:

- Avgiftsunderlag (inkomst)
- Förbehållsbelopp
- Avgiftsutrymme
- Avgift

Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget är lika med den enskildes nettoinkomst och beräknas av:

- Förvärvsinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen
- Inkomst av kapital med reducering av aktuell skatt
- Vissa andra inkomster, t ex bostadsstöd, pensionsförsäkringar och livräntor

Den beräknade inkomsten för de närmaste tolv månaderna omräknas till inkomst per månad. Vid beräkning av taxerad inkomst inräknas begravningsavgift som skatt. Däremot inräknas inte medlemsavgift till Svenska kyrkan eller annat trossamfund.

Kommunen hämtar uppgifter om bl. a pension och bostadstillägg från Försäkringskassan. Skattefria inkomster som t ex inkomster från utlandet, stipendier, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg anses som inkomst.

För sammanboende makar och registrerade partners lägg inkomsterna ihop och utgör hälften av summan för var och en. För sammanboende beräknas inkomsten var för sig. När det gäller makar och registrerade partners så utgår avgiften från ett gemensamt avgiftsutrymme. Kapitalinkomst beräknas enligt den 31 december året innan. Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek.

Förbehållsbelopp/minimibelopp

Med förbehållsbelopp menas ett lägsta belopp (minimibelopp) som den enskilde ska ha kvar efter skatt, hyra (eller kostnad för eget boende) samt avgift för hemtjänst eller omvårdnad i särskilt boende.

Förbehållsbeloppet utgörs dels av:

- Ett i lag fastställt schablonbelopp

- Ett individuellt belopp

Förbehållsbeloppet avser täcka kostnader för:

- Kläder och skor
- Fritid
- Hygien
- Förbrukningsvaror
- Dagstidning och telefon
- Möbler och husgeråd
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Resor
- Tandvård
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Livsmedel

För år 2023 är prisbasbeloppet 52 500 kronor, en höjning med 8,7 procent.

Förbehållsbeloppet som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,4 gånger prisbasbeloppet. För 2023 motsvarar det 6 470 kr/månad.

Förbehållsbeloppet för var och en av sammanlevande makar, registrerade partner eller sambor skall utgöra lägst en tolfedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet. För 2023 motsvarar det 5 279 kr/månad.

Personer med funktionshinder som är 60 år och yngre bör enligt propositionen 2000/01 efter individuell prövning få en uppräkningshöjning med högst tio procent av förbehållsbeloppet.

Förbehållsbeloppet/Schablonbeloppet

I schablonbeloppet ingår livsmedel, alla måltider med 3 070 kr (enligt konsumentverkets beräkning av råvarukostnad för personer 61 år och äldre). Förbehållsbeloppet ska höjas med den del av kommunens måltidspris som överstiger 3 070 kr för 2023.

Individuellt belopp

Förbehållsbeloppet ska under vissa förutsättningar och i skälig omfattning höjas för de personer som på grund av särskilda omständigheter har varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp (> 200 kr per månad).

Det kan t ex gälla följande kostnader:

- Rehabilitering/habilitering
- Fördyrad kost p.g.a. matdistribution eller heldygnskost i särskilt boende.
- Fördyrad kost för yngre funktionshindrade
- Bosättning, familjebildning, fritidsaktiviteter m.m. för yngre funktionshindrade
- God man

Det individuella beloppet påverkas också av hur mycket avdrag den enskilde kan göra från schablonbeloppet.

Avdrag kan göras om kostnaden ingår i avgiften för särskilt boende t ex hushållsel, förbrukningsvaror, möbler och husgeråd. Detta måste anpassas till det aktuella boendet/förhållandet. Avdraget följer de belopp som bestäms årligen på nationell nivå i försörjningsstödsnormen.

Följande maxavdrag gäller (2023 års siffror):

- Förbrukningsvaror 130 kronor (enl. Konsumentverkets norm)
- Hemutrustning 260 kronor (25 % av Konsumentverkets norm)
- Hushållsel 295 kronor (50 % av Konsumentverkets norm)

Totalt avdrag Koppargården, Heden, Ängen 685 kronor/månad
Totalt avdrag Solgården (har egna elmätare) 390 kronor/månad

Dubbel bosättning

När omvårdnadsbehovet bedöms så omfattande att personen måste flytta in i särskilt boende kan hänsyn tas till dubbla boendekostnader via hyresrätt genom reducering av omvårdnadsavgiften i högst tre månader och dubbla boendekostnader via fastighet och bostadsrätt, genom reducering av omvårdnadsavgiften i högst sex månader. En förutsättning för att få kostnaden reducerad är att det tidigare boendet sägs upp eller avyttras.

Tillägg

Den enskilde har alltid rätt att få sin avgift individuellt prövad utifrån sina behov. Behovet ska vara av varaktig karaktär och avse ett icke oväsentligt belopp (>200 kr/mån). Dessutom ska det inrymmas under begreppet normala levnadskostnader.

Det är i första hand kommunens ansvar att utreda om den enskilde har behov av ett högre belopp. Exempel på detta kan vara kostnader för:

- God man
- Fördyrad kost

Mat

Den av Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnaden (råvarukostnaden) ingår i schablonbeloppet.

Fördelningen över dygnet av matkostnaderna är enligt nedan:

- Frukost 20 procent
- Lunch 30 procent
- Mellanmål 10 procent
- Middag 40 procent

I de fall lunchen är dagens huvudmål beräknas den med middagens värde 40 procent.

Boendekostnad

Den enskilde ska även förbehållas medel för boendekostnaden i vilken följande kostnad ska ingå:

- Hyra (enligt jordabalken)
- Bostadsrättsavgift
- Ej avdragsgill ränta
- Driftkostnad
- Tomträttsavgäld
- Fastighetsskatt

Här kan kommunen använda sig av reglerna för bostadstillägg i rimlighetsbedömningen men de faktiska boendekostnaderna ska beaktas. I de fall då någon person delar rum med annan än make eller sambo, finns ett högsta belopp även för boende. Det anges som andel av prisbasbeloppet.

För makar där den ena maken bor i särskilt boende och den andre i egen bostad tillämpas reglerna som om båda vore ensamstående. Det innebär att det högre förbehållsbeloppet för ensamstående tillämpas. Om det är förmånligare för den enskilde tillämpas dock reglerna för sammanboende makar.

Högekostnadsskydd (maxtaxa)

Den högsta nivån på avgiften för hemtjänst och dagverksamhet är 0,5392 gånger prisbasbeloppet per år delat med tolv. För 2023 motsvarar det 2 359 kronor per månad.

Avgiftsutrymme

Förbehållsbeloppet dras från nettoinkomsten (inklusive bostadsstöd).

Denna summa utgör den enskildes betalningsförmåga = avgiftsutrymme.

Om den enskildes betalningsförmåga understiger förbehållsbeloppet blir avgiften 0 kronor.

Faktisk avgift för kost i särskilt boende och för matdistribution i ordinärt boende tillkommer utöver hemtjänstavgiften (inklusive larm, dagvård och korttidsvård) oavsett hur stort avgiftsutrymmet är.

Avgiften är individuell. För sammanboende makar tas avgift således ut av den av makarna som har beviljade insatser.

Om båda makarna har beviljade insatser debiteras var och en för sin insats.

Underlag för beräkning av avgift

Avgiftens storlek utgår från fattade biståndsbeslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller utifrån kommunens ansvar enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och beräknas individuellt för varje enskild person.

Den enskilde är skyldig att själv informera om förhållanden som kan påverka beräkningen av avgiften.

Minst en gång om året görs en förfrågan om inkomster och utgifter. Inkomster från Pensionsmyndigheten läses in regelbundet.

Den som inte lämnar in uppgifter kommer att debiteras den högsta avgiften. När kommunen får in uppgifter om nya förhållanden ska ett nytt avgiftsbeslut fattas.

Den 1 maj varje år ska ny avgift beräknas per person, efter inhämtande av inkomstuppgifter från den enskilde.

För lågt förbehållsbelopp

Reglerna innebär inte ett allmänt försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Kommunen har ingen skyldighet att betala ut medel till någon för att han eller hon ska nå upp till det förbehållsbelopp som anges i lagen.

Särskilt boende

I särskilt boende betalar den enskilde hyra, mat och omvårdnadsavgift.

Kommunal hälso- och sjukvård inkluderas i omvårdnadsavgiften.

För medicin och läkarvård gäller regionens avgifter och högkostnadsskydd.

Avgiften är individuell och tas ut av varje enskild.

Reducering av avgift vid frånvaro

Reducering av vårdavgift görs endast om omvårdnadstiden är så låg att avgiften överstiger kommunens självkostnadspris.

- Reducering görs från och med dag 2 där daglig hjälp ingår. Den dag personen återkommer tas ingen avgift ut.
- För personer som inte har daglig hemtjänst reduceras avgiften i proportion till utebliven hjälp.
- Planerad frånvaro ska meddelas hemtjänstgruppen minst en vecka innan för att få avgiftsreducering från dag 1.
- Reducering för matdistribution görs från och med dag 2 vid akut frånvaro och vid planerad frånvaro från dag 1 om hemtjänsten är meddelad minst tre dagar i förväg.
- Matkostnad i särskilt boende/korttidsvistelse reduceras från och med första hela frånvarodag. Reduktionen per dag görs med det belopp som erhålls genom att dela månadskostnad för mat med aktuell månads antal dagar. Vid återkomst debiteras matkostnad från och med första hela närvarodag.

Avgift och hyra vid dödsfall

Avgift för kost och vård och omsorg betalas till och med dag för dödsfall. Vad gäller hyreskostnad i särskilt boende tillämpas jordabalkens "hyreslagens" bestämmelser, vilket innebär att innevarande månad, samt månaden efter dödsfallet ska hyra betalas, i de fall när inte efterlevande behöver extra tid för städning.

Felaktiga avgifter

Vid felaktig debitering, då felet beror på kommunens handläggning, ska för högt uttag återbetalas för max 12 månader bakåt i tiden. Om istället för låg avgift debiterats på grund av kommunens handläggning sker ingen retroaktiv debitering. Om felaktigheterna beror på att inlämnade uppgifter ej varit rätt eller att de varit ofullständiga och detta har resulterat i för hög avgift sker rättelse maximalt tre månader tillbaka. Om avgiften av samma skäl blivit för låg sker retroaktiv debitering med tre månader.

Försäkringsfall

Om hemtjänstinsatserna av skadeståndsrättsliga skäl eller försäkring ska bekostas av annan än den som får biståndet ska kommunens faktiska kostnader (självkostnader) för insatsen debiteras. Maxtaxa gäller således inte. (Svenska Kommunförbundets cirkulär 1996:161)

Överklagande

Den enskildes avgiftsbeslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär (16 kap 3§ socialtjänstlagen) till allmän förvaltningsdomstol. Denna rätt gäller dock inte avgift för mat, hyra eventuell snöskottning eller liknande samt inte heller för transporter.

Den enskilde har rätt att överklaga ett avgiftsbeslut om:

- Avgiftens storlek inte stämmer
- Avgiftsändring skett, det vill säga ett nytt beslut om avgift fattats
- Beräkning av avgiftsunderlaget anses felaktigt
- Boendekostnaden förändras
- Förbehållsbeloppet förändras

Avgifter inom äldre- och handikappomsorg för Ljusnarsbergs kommun från och med 2023-01-01

Högsta avgift för hemtjänst i ordinärt boende

2 359 kr/månad (2023 års nivå)

Minimibelopp (förbehållsbelopp)

Ensamboende: 6 470 kr/månad (2023 års nivå)

Makar och sammanboende, per person: 5 279 kr/månad (2023 års nivå)

Hemtjänst/nattpatrull/anhörigvård

(Kontrolleras mot avgiftsutrymme och ingår i maxavgift)

472 kr/timme, max 2 359 kr/månad (maxavgift, 2023 års nivå)

För att justering av hemtjänstavgiften ska ske, ska de utförda timmarna under en och samma kalendermånad understiga 6 timmar. I annat fall är det avgiftsutrymme eller maxavgift som gäller.

1 timme/månad = 472 kr

2 timmar/månad = 945 kr

3 timmar/månad = 1 417 kr

4 timmar/månad = 1 890 kr

5 timmar/månad = 2 362 kr justeras till maxavgift 2 359 kr

Trygghetslarm

(Kontrolleras mot avgiftsutrymme och ingår i maxavgift)

373 kr/månad

Borttappad larmknapp första gången, 50 % av totalkostnad.

560 kr (2021)

Borttappad larmknapp andra gången, tredje gången o.s.v. 100 % av totalkostnad.

1120 kr. (2021)

Ledsagare till sjukhus eller annan vårdinrättning

(Kontrolleras mot avgiftsutrymme och ingår i maxavgift)

472 kr/gång

Dagvård/arbetsterapi

(Kontrolleras mot avgiftsutrymme och ingår i maxavgift)

89 kr/tillfälle (kostavgift tillkommer)

Kostavgift dagvård/arbetsterapi

85 kr/tillfälle (65 % av heldygnskost/30)

Kommunal hälso- och sjukvård

472 kr/timme

Hemsjukvårdsinsatser på LSS-boende debiteras enligt fastställd taxa.

Korttidsboende/växelvård

154 kr/dygn (kostavgift tillkommer) höjning 8,7 % mot 2022

Kostavgift korttidsboende/växelvård

142 kr/dygn (hänsyn tas vid beräkning av förbehållsbeloppet) Kostavgift för korttidsplats får aldrig överskrida heldygnskost

Livsmedelskostnad

Matlåda/matdistribution

74 kr/matlåda, höjning 8,7 %

Matbricka (Treskillingen)

78 kr/matbricka, höjning 8,7 %

Särskilt boende

Omvårdnad vid särskilt boende

2 359 kr/månad (2023 års nivå)

Kostavgift i särskilt boende

3 934 kr/månad (2023 års nivå) höjning med 8,7 % mot 2022

Förbehållsbelopp i särskilt boende

Koppargården, Heden: Minimibelopp 6 470 kr/månad + tillägg kost 864 kr/månad – div avdrag 685 kr = 6 649 kr (förbehållsbelopp)

Solgården: Minimibelopp 6 470 kr/månad + tillägg kost 864 kr/månad – div avdrag 390 kr = 6 944 kr (förbehållsbelopp)

Avgifter inom Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Insatserna enligt LSS är i princip kostnadsfria. De enda undantagen som medges läggs fast i §§ 18-20 LSS samt §§ 5-6.

I anslutning till insatser enligt LSS får skäliga avgifter tas ut för bostad, kost, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter. Avgiften får dock inte överstiga kommunens kostnader och den enskilde ska efter erlagd avgift ha tillräckligt för sina personliga behov (det är alltså en kostnad som bör räknas in i högkostnadsskyddet).

Enligt § 20 LSS är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens omkostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Dessa kostnader ska bidra till att täcka utgifter för kost och förbrukningsartiklar (såsom tvätt- rengöringsmedel, toalettpapper och dylikt).

Bestämmelse för föräldrars skyldighet att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader och hur beräkning skall tillämpas finns beskrivet i cirkulär 2006:54 SKL. Det belopp som var och en av föräldrarna skall bidra med får dock inte överstiga 1273 kr/månad vardera. Vi tillämpar i det här fallet SKR:s beräkningar.

Socialstyrelsen rekommenderar att man använder sig av Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader, vilket även är beräkningar som uppfyller Livsmedelsverkets rekommendationer. Konsumentverkets kostnader är livsmedelskostnader som bygger på en matsedel för fyra veckor som uppfyller Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för olika personkategorier. I kostnaderna ingår även en liten mängd mellanmål i form av kaffe, kakor och godis. Eventuella merkostnader för livsmedel etc. vid storhelger och andra högtider ingår inte.

Av vem får man ta ut avgifter

Även denna punkt regleras i lagen, § 19-20

1. Kommunen får ta ut avgift av den som har hel ålderspension, hel garantipension, hel sjukersättning, hel aktivitetsersättning eller som har annan inkomst av motsvarande storlek.

Annan inkomst av motsvarande storlek kan exempelvis vara arbetsinkomst eller kapitalinkomster. Det kan också vara en kombination av olika slags inkomster som sammantaget är av den storlek som ovan angetts (19 § LSS).

2. Kommunen får ta ut en ersättning av föräldrar till barn under 18 år när deras barn får vård i ett annat hem än det egna med stöd av LSS. Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock

längst till barnet fyller 21 år. Enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

När man tar ut avgift ska man samtidigt, liksom vid avgifter inom äldreomsorgen, se till att den enskilde tillförsäkras tillräckliga medel för sina personliga behov av mat, kläder, fritid, tandvård, semester etc. Dessutom garanteras personkretsen goda levnadsvillkor vilket begränsar avgiftsuttaget gentemot den enskilde.

[Att överklaga avgiftsbeslut](#)

Avgiftsbeslut för insatser enligt LSS kan endast överklagas genom så kallad laglighetsprövning.

Nedan är länken till konsumentverkets beräkningar.

<http://www.konsumentverket.se>

[Avgifter inom LSS-området](#)

[Korttidsvistelse enligt LSS](#)

19,4 % höjning enligt konsumentverkets beräkning avseende livsmedelskostnader

1–6 år	50 kr/dag
6–13 år	82 kr/dag
14–17 år	109 kr/dag

[Korttidstillsyn barn och ungdomar](#)

Vårdnadshavaren betalar kostnad för mat

13 år och uppåt	101 kr/heldag	51 kr/halvdag
-----------------	---------------	---------------

Avgiften för korttidsvistelse/korttidstillsyn är en åldersrelaterad avgift efter Konsumentverkets beräkningar, ett genomsnitt för vardera åldersgruppen. Avgift för mat och förbrukningsartiklar betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Resor till och från korttidsvistelse/korttidstillsyn betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavaren. Avgiften räknas årligen om efter Konsumentverkets beräkningar. Om insatsen köps av en annan kommun ska måltidsavgiften motsvara gällande måltidstaxa i den kommunen.

[Bostad med särskild service för barn och ungdom](#)

Gäller barn och ungdom som inte är pensionsberättigade

Fem dagars boende:

Avgiften beräknas enligt samma taxa som korttidsvistelse.

Sju dagars boende:

Vardera föräldern är skyldig att betala en avgift motsvarande underhållsstödet. I avgiften ingår samtliga kostnader för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Föräldrarna behåller barnbidraget och svarar för sitt barns kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar.

Då barnet vistas i föräldrahemmet görs avdrag på avgiften. För sammanboende föräldrar görs avdrag med 1/30 av den totala avgiften per dag. Vistas barnet hos ensamstående förälder görs avdrag med 1/30 från den förälderns avgift.

Resor till och fram bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren/vårdnadshavare.

Pensionsberättigade barn och ungdomar

Boende i bostad med särskild service för barn och ungdom betalar den faktiska boendekostnaden, inkl del i telefon, TV-avgift och tidningar.

Bostadskostnaden bestäms utifrån kommunens självkostnad, alternativt det pris kommunen får betala för boendet till annan kommun/vårdgivare. Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor kostnaden är.

Kostnad för mat bestäms enligt samma princip, det vill säga kommunens självkostnad eller det pris annan vårdgivare/kommun anger.

Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.

Resor till och från bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av omsorgstagaren.

Bostad med särskild service för vuxna

Pensionsberättigade vuxna.

Boende i bostad med särskild service för vuxna betalar den faktiska kostnaden för kost och logi, inkl del i telefon, TV-avgift och tidningar.

Bostadskostnaden bestäms utifrån faktisk kostnad, alternativt det pris kommunen får betala för boendet till annan kommun/vårdgivare. Den del av kostnaden som avser bostadskostnaden måste specificeras från annan kommun/vårdgivare så att det klart framgår hur stor den är. Kostnad för mat bestäms enligt samma princip, dvs faktisk kostnad eller det pris annan vårdgivare/kommun anger. Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.